

הכנסת התשע-עשרה

יוזמים: חברי הכנסת
עדי קול
גילה גמליאל
עליזה לביא
קארין אלהרר
אלעזר שטרן

1917/19/פ

הצעת חוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות) (תיקון – מזונות בגיר שאינו מסוגל או מנוע מלכלכל את עצמו), התשע"ד–2013

1. תיקון סעיף 1 בחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), התשי"ט–1959,¹ בסעיף 1, בהגדרה "קטין", בסופה יבוא "וכן בגיר שאינו מסוגל או מנוע מלכלכל את עצמו וטרם מלאו לו עשרים ואחד שנה".

דברי הסבר

מזונות ילדים בישראל מוסדרים כיום באמצעות חקיקה ובאמצעות הלכות פרי פסיקה שהרחיבו את חבות ההורים בתשלום מזונות עבור ילדיהם הקטינים גם לגילאים מאוחרים יותר. זאת מאחר ולעיתים גם בגילאי 18-21 תיתכנה הוצאות שתועמסנה על ההורים ואין זה מן הצדק להטיל מלוא ההוצאות על ההורה המגדל את הילד ואילו ההורה השני יוצא פטור בלא כלום. כך למשל בתקופת השירות הצבאי. עפ"י החוק, מאחר והילד בתקופה זו אינו קטין כהגדרתו, אין כל חבות במזונות. ברם, הפסיקה הכירה בזכותו של הילד למזונות בתקופת השירות אך רק בשיעור שליש. השופט שמגר בפס"ד פלוני כונן הלכה זו, "מדברי המחוקק הישראלי עולה חובת תשלום מזונות אבסולוטית לילדים עד הגיעם לגיל 18, אם חובה כאמור עולה מן הדין האישי. קביעת גיל 18, גיל הבגרות, כמסמן את סיום התלות המשפטית בין ילד להורה אינה שרירותית, אלא משקפת יחס ערכי של החברה והמערכת המשפטית בשאלה זו... אחד מאותם שיקולים שיש לקחת בחשבון במדינת ישראל הוא עובדת שירותם הצבאי של צעירים... צעיר בגיל צבא אינו יכול לפרנס עצמו (ואף אסור לו לעשות כן, אלא בהיתר), והמשכורת הצבאית אין בה כדי לספק את כל צרכיו... התוצאה היא שלמעשה נופל חלק מן המעמסה על ההורה". בהמשך קובע כי ההכרה במזונות בגילאים אלו היא עד שיעור שליש.

נראה אם כן כי האופציה לקביעת מזונות לבגירים, נתונה לביצוע כיום רק מכוח הפסיקה אך לא מכוח החוק. מה עוד שהפסיקה יצרה חזקה להפחתת המזונות עד שיעור שליש, חזקה אשר לא תמיד עומדת במבחן המציאות.

¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 72.

מוצע אם כן לתקן את החוק ולקבוע בו אפשרות הטלת חבות במזונות ילדים גם בגילאי 18-21. שיעור המזונות ייקבע על פי שיקול דעתו של בית המשפט.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת החמש-עשרה על ידי חברת הכנסת ענת מאור וקבוצת חברי הכנסת (פ/87) ועל ידי חבר הכנסת גנדי ריגר (פ/886), על שולחן הכנסת השש-עשרה על ידי חברת הכנסת זהבה גלאון (פ/1149), על שולחן הכנסת השבע-עשרה על ידי חברת הכנסת זהבה גלאון (פ/10/17), על שולחן הכנסת השמונה-עשרה על ידי חברת הכנסת אורית זוארץ וקבוצת חברי הכנסת (פ/1442/18), על ידי חברת הכנסת זהבה גלאון וקבוצת חברי הכנסת (פ/3215/18) ועל ידי חבר הכנסת זבולון אורלב וקבוצת חברי הכנסת (פ/3605/18), ועל שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חברת הכנסת זהבה גלאון וקבוצת חברי הכנסת (פ/889/19).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ט בכסלו התשע"ד – 2.12.13